

ELŐTERJESZTÉS

Ósi Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2019. március 7. napi munkaterv szerinti nyilvános ülésére - 13. napirendi ponthoz -

Tárgy: Tájékoztató a Helyi Esélyegyenlőségi Program (2019-2024) Intézkedési Terv tervezetéről

Előterjesztő: Kotzó László polgármester

Összeállította: Andrásiné Marton Mónika jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország Alaptörvényében is többszörösen kinyilvánított **alapelv** az emberi méltóság védelme, az előítéletességgel, a hátrányos megkülönböztetéssel és a szegregációval szembeni fellépés, az alapvető emberi jogok érvényesítése.

Az egyenlő bánásmódról és esély-egyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi 125. tv. szabályai szerint a települési önkormányzatoknak 5 évente 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot (továbbiakban: HEP) fogad el, melyet két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni.

Pályázati forrásból támogatásban az önkormányzat csak akkor részesülhet, ha hatályos törvényi előírásoknak megfelelő HEP-pel rendelkezik. Ennek összhangban kell lennie az önkormányzat által készített egyéb fejlesztési tervekkel, koncepciókkal.

A HEP részei

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szabályairól a 321/2011. Kormányrendelet rendelkezik, e szerint a HEP 2 fő részből áll:

1. Helyzetemzés
2. Intézkedési Terv (IT)

A **HELYZETELEMZÉS**EN meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

1. mélyszegénységben élők, romák
2. gyermekek
3. nők
4. idősek
5. fogyatékkal élők

teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit., az adott település esélyegyenlőségi problémáit.

A HEP a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgálja.

CÉLCSOPORTOK ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA

1. mélyszegénységben élők, romák

Településünkön nem releváns célcsoport a roma kisebbség

Mélyszegénységben élők:

A fejlett országokban *mélyszegénységen* azt a jelenséget értjük, amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén.

A mélyszegénységben élők számát leggyakrabban a jövedelmi szegénységgel mérik. A KSH a mediánjövedelem 40%-át tekinti mélyszegénységi küszöbértéknek, ami 2014-ben havi nettó 45 ezer Ft egy főre jutó jövedelmet jelentett. 2014-ben a magyarországi népesség 4,5%-a számított jövedelmi mélyszegénynek.

2. Gyermek

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet kritériumai:

alacsony iskolai végzettség,

alacsony foglalkoztatottság (regisztrált álláskereső),

elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények.

A nevelés-oktatás eszközeivel lehetőség van a leszakadás megakadályozására.

A gyermek teljes személyiségének fejlesztése (testi–lelki–szellemi) önbizalom, társas kapcsolatok, konfliktuskezelés, sikerélmény, kudarc feldolgozó képesség stb. egyéni képességfejlesztés mind-mind e célt szolgálják

3. Nők esélyegyenlősége

Számos területen eredmény: Törvény előtti egyenlőség, tanulási jog, választójog

Cél, hogy a nők a férfiakkal egyenlő eséllyel érvényesülhessenek az élet különböző területein, mint pl.: oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb., de legalábbis csökkenjenek az őket érő hátrányok

4. Idősek

Az Európai Statisztikai Hivatal a 60 év felettieket tekinti idősnek

Az öregedés, pontosabban a népesség átlagéletkorának a növekedése világszerte. A születésszámok csökkenésével törvényszerűen bekövetkező jelenségről van szó. A nyugat-európai országokban és a fejlett tengerentúli országokban ez a folyamat előrehaladott, más országokban csak megkezdődött.

A **korosodás** általában nyomást gyakorol a társadalomra és az egyénre egyaránt. A társadalmi feszültségek egyik fő forrása a társadalmi intézményeknek az a régóta tartó hiányossága, hogy nem készültek fel a népesség egyre nagyobb számú koros tagjának fogadására. A hagyományos társadalmakban az idősek voltak a csoportok legtekintélyesebb emberei, az öregség egyet jelentett a bölcsességgel, a tapasztaltsággal. Ezért gyakran a „vének tanácsa” határozta meg a közösség életét, az öregek csoportja hozta meg a legfontosabb döntéseket. **Modern kultúránk** ezzel szemben nagyra értékeli a fiatalokat, s következképpen a múltbeli szintnél alacsonyabbra az idősebbeket. Ez az értékelés összekapcsolódik a középkorú és idősebb egyének „fittségével”, vagyis fiatalosságával. A legtöbb nyugati kultúrára jellemző ez az eltolódás az ifjúkor értéke felé.

Az elmúlt fél évszázad során az idősek – mint társadalmi csoport – gazdasági státusza nagy mértékben javult; az idős emberek átlagjövedelme mintegy 70 százalékát teszi ki a fiatalabb (a gazdaságilag aktív) felnőttekének. Az idősek azonban nem alkotnak homogén csoportot, a magányosak, az özvegyek és a házasok élethelyzete lényegesen eltér. A nagyon öregek (a 85 évesek és az annál idősebbek) valamint a kisebbségek tagjai sokkal rosszabb helyzetben vannak, mint az átlagos nyugdíjasok.

Az idősödési folyamatnak jelentős **pszichológiai hatásai is vannak.**

Jelentősek az idősek csoportján belüli különbségek, nem minden azonos korú áll egyazon szakaszban vitalitás, viselkedés, egészségi állapot szempontját figyelembe véve.

Elsődleges és a másodlagos korosodást is megkülönböztetnek az idősokkal foglalkozók.

Az elsődleges korosodás molekuláris, a sejtek változásaiból eredeztethető. A másodlagos korosodást elsősorban olyan környezeti faktorok okozzák, mint a sportolás hiánya, a stressz, a traumák, a rossz táplálkozás és a betegségek.

Az idősek számára nehezebb az alkalmazkodás a változásokhoz, a rohamos műszaki fejlődéshez, digitalizálódáshoz.

Magyarországi idősügyi tanács célkitűzései: 1. Szociális biztonság erősítése, 2. Idősokorúak jó egészségének elősegítése, 3. szemléletváltás. Cél, hogy az **idős ember, mint a társadalom**

megbecsült tagja egészséges legyen, ne legyen magányos, biztonságban és védetségben élhessen. Ez a generációk közötti együttműködéssel érhető el.

5. Fogyatékkal élők:

Fogyatékos fogalom meghatározásában két megközelítés:

- orvosi: (elterjedtebb az egyénből indul ki), valamely testi vagy mentális képesség károsodása, amellyel mások egy elfogadott norma szerinti mértékben rendelkeznek
- szociális: társadalmi közösségből indul ki képesség károsodása önmagában nem számít károsodásnak, akkor válik azzá, ha a társadalomban ez hátrányt jelent.

Népességi arány: 1991-ben 3,55%, 2001-ben 5,66 %

- Az ép és fogyatékos emberek nem ismerik egymást
- Külön intézményrendszerben nőttek fel
- A jelenlegi speciális oktatási rendszer 18 éves kor után akar integrálni
- Az érzelmi intelligencia hiánya a mai társadalomban

Nevelés oktatás problémái:

- A mai tanárok nem szívesen foglalkoznak fogyatékos gyerekekkel
- Magas osztálylétszámok
- A gyógypedagógus szakma és intézményrendszer védi a saját pozícióját
- A normál intézmények félnek a szülők reakciójától
- Nem 100%-os az akadálymentesítés
- A szülők féltik a fogyatékos gyerekeiket
- Finanszírozás

Integrációs akadály a munkahelyen:

- Kevés az akadálymentes vállalkozás
- Alacsony iskolai végzettség
- Diszkrimináció
- Korlátozott önrendelkezés
- Közlekedés
- Félelem a fogyatékosoktól

Mentális akadályok - főleg értelmi sérültek részére

Fizikai akadályok - épületek akadálymentesítése

A HEP helyzetelemzés részében meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

1. mélyszegénységben élők, romák

2. gyermekek

3. nők

4. idősek

5. fogyatékkal élők

teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőségi problémáit.

A HEP intézkedési terv részében MEG KELL HATÁROZNI, hogy a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében *milyen beavatkozásokra, intézkedésekre van szükség,*

RENDELKEZNI KELL

- az intézkedések végrehajtásának feltételeiről,
- ütemezéséről,
- megvalósításhoz szükséges (személyi, tárgyi, anyagi) forrásokról

Az intézkedési terv célja, hogy a fenti célcsoportok esélyegyenlőségének megteremtését, illetve a település egész lakosságának esélyegyenlőségét szolgálja,

2018. november 8. napján HEP fórumot tartottunk. A HEP fórum célja, hogy a településre jellemző esélyegyenlőségi problémák beazonosításra kerüljenek, és számba vegyük azokat a lehetőségeket, melyekkel ezek megszüntetése érdekében élhetünk. A fórumon az egyes célcsoportok általános jellemzőinek áttekintését követően a korábbi HEP intézkedési tervének megvalósulását a fórum résztvevői értékelték.

A HEP fórum munkáját segítette Odor Attila és Ujhelyi Anikó a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Esélyegyenlőségi mentorai.

A település sajátosságainak figyelembevételével (mellékletként kiküldésre kerül a főbb települési mutatókat tartalmazó kiegészítés is, melynek adattartalma a helyzetelemzés alapját képezi) a jelenlévő szakemberek (szociális és gyermekvédelmi területen dolgozók, óvodavezető, 1 fő képviselő-testületi tag, polgármester, civil szervezetek (Nyugdíjas Klub, Ősi Dalkör Kulturális Egyesület, pályázati koordinátor és mentor, jegyző, aljegyző) a mellékelt intézkedési terv tervezetét állítottuk össze, melyet szeretnék a HEP végleges elfogadása előtt a Képviselő-testülettel megismertetni.

Az egyes intézkedésekhez azok megvalósulása érdekében felelősök kerültek megjelölésre. Az intézkedési terv megvalósításában jelentős kötelezettségek hárulnak a képviselő-testületre, az önkormányzatra is.

Amennyiben a képviselő-testület a mellékelt tervezetben foglaltakkal egyetért, az egyes intézkedések kapcsán megjelölt felelősökkel további egyeztetés történik, együttműködési megállapodást kötünk a HEP IT megvalósítása érdekében.

Kérjük a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az intézkedési tervben foglaltakkal kapcsolatosan kiegészítését, javaslatait tegye meg, illetve adjon felhatalmazást a további szükséges egyeztetésre a végleges intézkedési terv elkészítéséhez.

.../2019. (03. 07.) képviselő-testületi határozat-javaslat

Ősi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2019-2024. évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz előkészített intézkedési terv tervezetét megismerte.

„A” Az intézkedési terv módosítására, kiegészítésére az alábbiak szerint tesz javaslatot:

.....

„B” A tervezetet elfogadja.

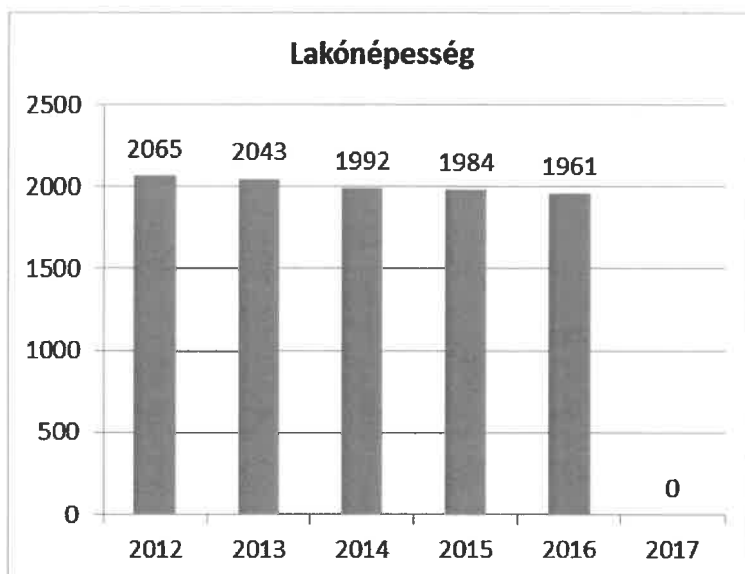
A Képviselő-testület felkéri Andrásiné Marton Mónika jegyzőt, hogy az intézkedési tervben érintettekkel a további szükséges egyeztetéseket folytassa le, a végleges Esélyegyenlőségi Programot ennek megfelelően készítse elő.

Felelős: Andrásiné Marton Mónika jegyző

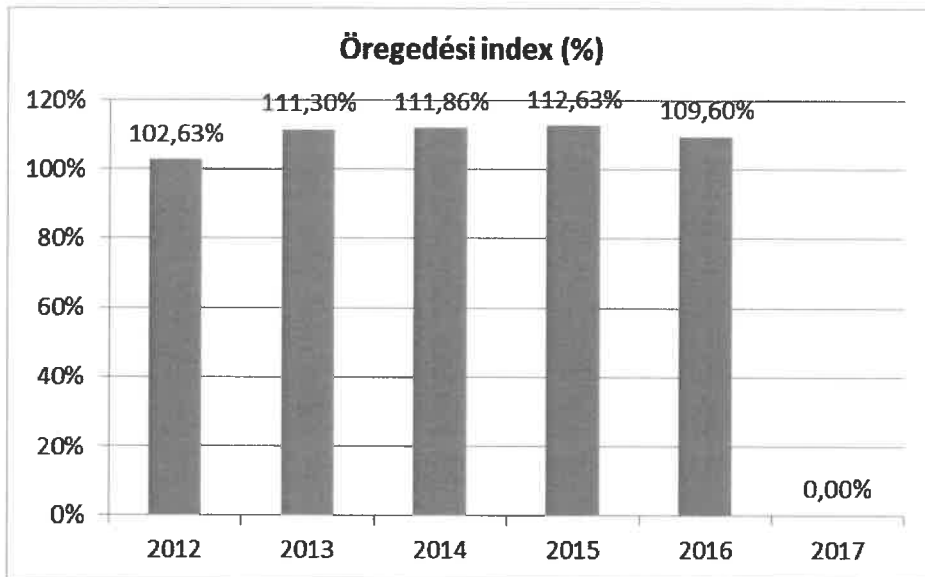
Határidő: következő képviselő-testületi ülés

Ő s i, 2019. március 6.

Korcsoport	Fő		Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)		
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 044	1 038	2 082	50,14%	49,86%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			60	2,88%	
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	145	157	302	6,96%	7,54%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	29	28	57	1,39%	1,34%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	654	595	1 249	31,41%	28,58%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	73	70	143	3,51%	3,36%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	143	188	331	6,87%	9,03%

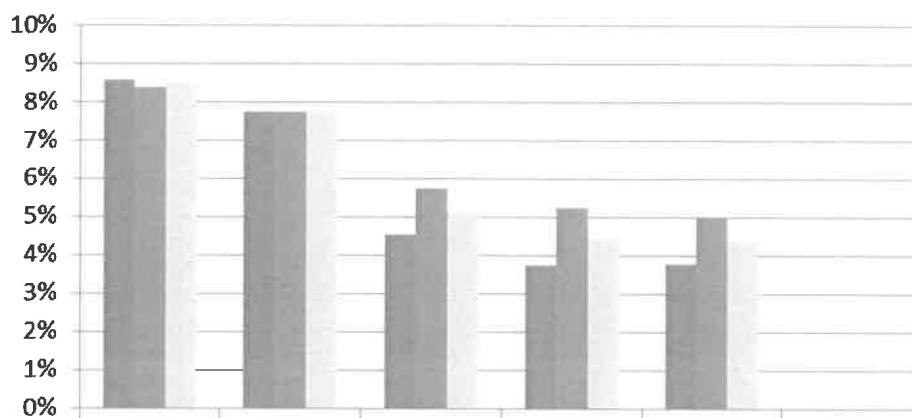
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	40	52	-12	-5,6
2013	35	65	-30	-14,2
2014	42	58	-16	-7,66
2015	53	56	-3	-1,44
2016	63	50	13	6,24
2017			0	

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	17	22	-5
2013	21	20	1
2014	17	29	-12
2015	21	29	-8
2016	11	24	-13
2017			0

Álláskeresők aránya

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
■ Férfiak aránya	8,6%	7,7%	4,6%	3,7%	3,8%	0,0%
■ Nők aránya	8,4%	7,8%	5,8%	5,2%	5,0%	0,0%
■ Összes álláskereső aránya	8,5%	7,7%	5,1%	4,5%	4,4%	0,0%

■ Férfiak aránya ■ Nők aránya ■ Összes álláskereső aránya

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		115	104	71	62	60	38
20 év alatti (TS 1002)	Fő	1,5	0,5	2	0,5	1	1,25
	%	1,3%	0,5%	2,8%	0,8%	1,7%	3,3%
20-24 év (TS 1003)	Fő	18,25	16,75	9,5	5,75	5,25	1,5
	%	15,9%	16,1%	13,5%	9,3%	8,8%	4,0%
25-29 év (TS 1004)	Fő	1,5	0,5	2	0,5	1	1,25
	%	1,3%	0,5%	2,8%	0,8%	1,7%	3,3%
30-34 év (TS 1005)	Fő	13	11,75	8,75	5	6,5	2,5
	%	11,3%	11,3%	12,4%	8,1%	10,9%	6,7%
35-39 év (TS 1006)	Fő	12,5	6,75	4,25	7,25	4,75	2,75
	%	10,9%	6,5%	6,0%	11,7%	8,0%	7,3%
40-44 év (TS 1007)	Fő	17,25	13,25	5,75	5,5	6	3,5
	%	15,0%	12,7%	8,2%	8,9%	10,1%	9,3%
45-49 év (TS 1008)	Fő	13,5	13	9,75	10	8,75	4
	%	11,7%	12,5%	13,8%	16,1%	14,7%	10,7%
50-54 év (TS 1009)	Fő	22	22,75	12,75	10,25	9,25	3,25
	%	19,1%	21,8%	18,1%	16,5%	15,5%	8,7%
55-59 év (TS 1010)	Fő	13,25	17	13	14,75	13,25	10,25
	%	11,5%	16,3%	18,4%	23,8%	22,3%	27,3%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	2,25	2	2,75	2,5	3,75	7,25
	%	2,0%	1,9%	3,9%	4,0%	6,3%	19,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	90,7%	81,3%	9,3%	18,7%
2011	96,9%	92,6%	3,1%	7,4%

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	129	0,25	0,2%	48	37,1%	81	62,7%
2013	116	0,5	0,4%	42,5	36,7%	72,75	62,9%
2014	75	1	1,3%	27,75	37,0%	46,25	61,7%
2015	65	0,5	0,8%	22,75	35,0%	41,75	64,2%
2016	63	2	3,2%	27	42,7%	34,25	54,2%
2017	48	1	2,1%	22	45,8%	25	52,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	40	41	81
2013	38	40	78
2014	38	40	78
2015	31	38	69
2016	26	38	64
2017			0

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	235	321	556
2013	226	318	544
2014	223	300	523
2015	213	300	513
2016	210	298	508
2017			0

Forrás: TeIR, KSH Tstar